

DŽILA SANTOPOLO

DIVAS DZĪVES, DIVAS MĪLESTĪBAS,
VIENA IZVĒLE

Gaišma,
kuru
mēs
pazaudējam

EKSTRAORDINĀRI... ĪSTI AMERIKĀŅU KALNIŅI!

DŽILA
SANTOPOLO

*Gaisma, kuru
mēs
pazaudējām*

JILL
SANTOPOLO

*The
Light
We
Lost*

DŽILA SANTOPOLO

*Gaisma,
mēs kuru
pazaudējām*

KONTINENTS
RĪGA

UDK 821.111(73)-31
Sa 614

Copyright © 2017 by Jill Santopolo
This edition published by arrangement with
G.P Putnam's Sons, an imprint of Penguin Publishing
Group, a division of Penguin Random House LLC.

Džilas Santopolo romāna "Gaisma, kuru mēs pazaudējām"
publicēšanas tiesības pieder
"Apgādam "Kontinents""

No angļu valodas tulkojusi Gunita Mežule
Vāka dizains Artūrs Zariņš
Vaņa foto © Nicola_Del_Mutolo/eu.fotolia.com

ISBN 978-9984-35-870-3

© Tulkojums latviešu valodā,
mākslinieciskais noformējums,
"Apgāds "Kontinents"", 2017

Њujorkai

PROLOGS

Mēs pazinām viens otru gandrīz pusi mūža.

Esmu redzējusi tevi smaidošu, pašapzinīgu, svētlaimīgu.

Esmu redzējusi tevi sabrukušu, ievainotu, apjukušu.

Taču nekad neesmu redzējusi tevi tādu.

Tu man mācīji saskatīt skaistumu. Tumsā, iznīcībā tu allaž saskatīji gaismu.

Nezinu, kādu skaistumu es atradīšu šeit, kādu gaismu.

Tomēr es pamēģināšu. Darīšu to tevis dēļ. Tāpēc ka zinu – tu darītu to manis dēļ.

Mūsu kopīgajā dzīvē bija tik daudz skaistuma.

Varbūt ar to man vajadzētu sākt.

Džila Santopolo

1

Dažreiz šķiet, ka priekšmeti ir pieredzējuši vēsturiskus notikumus. Es mēdzu iztēloties, ka koka galds, ap kuru mēs pēdējā kursā sēdējām profesora Krāmēra semināros par Šekspīru, ir tikpat vecs kā Kolumbijas Universitāte – ka tas atradies šajā telpā kopš 1754. gada un tā stūrus gadsimtu gaitā ir nopulējuši tādi paši studenti kā mēs, kas, bez šaubām, nevarēja būt patiesība. Tomēr tā es to iztēlojos. Ka studenti te sēdejuši revolūcijas, pilsoņu kara, abu pasaules karu, Korejas, Vjetnamas un Persijas līča kara laikā.

Tas ir savādi, bet, ja tu man jautātu, kurš vēl bija kopā ar mums todien, nez vai es spētu atbildēt. Agrāk redzēju viņu sejas pavisam skaidri, taču pēc trīspadsmit gadiem atminos tikai tevi un profesoru Krāmeru. Es pat nespēju atcerēties, kā sauca pasniedzēja palīdzī, kura ieskrēja telpā ar nokavēšanos, pat vēlāk par tevi.

Krāmērs tikko bija beidzis saukt vārdus, kad tu atvēri durvis. Tu man uzsmaidīji, uz mirkli nodemonstrējot vai-gu bedrīti, tad norāvi no galvas beisbola cepurīti un iebāzi

Džila Santopolo

to kabatā. Tavas acis aši pievērsās tukšajam krēslam līdzās man, un tad tam pievērsies arī tu pats.

– Un kas būtu jūs? – Krāmers apjautājās, kamēr tu meklēji savā mugursomā kladi un pildspalvu.

– Geibs, – tu teici. – Geibriels Samsons.

Krāmers ieskatījās sev priekšā novietotajā papīrā.

– Pacentīsimies semestra atlikušajā daļā ierasties laikus, Samsona kungs, – viņš noteica. – Lekcija sākas deviņos. Patiesībā pacentīsimies ierasties agrāk.

Tu pamāji, un Krāmers sāka runāt par sižeta līnijām “Jūlijā Cēzarā”.

– “Mēs stāvam virsotnē, drīz lejup slīgsim,” – viņš lasīja. – “Jo ļaužu darbos paisums ir un bēgums, / Kas trauc ar paisumu, var sasniegt laimi, / Kas nokavē, tam mūža brauciens viss / Pa sēkļiem un pa briesmām maldās. / Un tagad peldam mēs ar paisumu, / Mums labvēlīgai strauimei jātrauc līdz / Vai kuģis jāzaudē.”¹ Jādomā, ka jūs visi esat to izlasījuši. Kurš var man pateikt, ko Bruts te grib teikt par likteni un brīvo gribu?

Vienmēr atcerēšos šo fragmentu, tāpēc ka daudzas reizes kopš tās dienas esmu prātojusi, vai mums abiem bija lemts satīties Krāmera seminārā par Šekspīru. Vai tas bija liktenis vai lēmums, kas saistīja mūs visus šos gadus? Vai arī abi kopā, peldēšana pa straupei tad, kad tas ir izdevīgi.

Pēc Krāmera jautājuma daži studenti sāka pētīt priekšā novietoto tekstu. Tu izbrauci ar pirkstiem cauri savām sprogām, un tās iegulās vajadzīgajā vietā.

– Nu, – tu ierunājies, un visi pārējie reizē ar mani palūkojās uz tevi.

Gaisma, kuru mēs pazaudējām

Tomēr tev neizdevās pateikt neko vairāk.

Pasniedzēja palīdzība, kuras vārdu nespēju atcerēties, iebrāzās telpā.

– Piedošānu par kavējumu, – viņa noteica. – Lidmašīna ietriekusies vienā no Dvīņu torņiem. To parādīja televīzijā tieši tajā brīdī, kad gāju ārā no mājas.

Neviens nesaprata sievietes teiktā svarīgumu, pat viņa pati ne.

– Vai pilots bija piedzēries? – Krāmers jautāja.

– Nezinu, – palīdzība noteica, apsēzdamās pie galda. – Es pagaidīju, taču žurnālistiem nebija ne jausmas, kas īsti notiek. Viņi teica, ka tā esot bijusi lidmašīna ar propelleri.

Ja tas būtu noticis tagad, mūsu telefoni būtu pilni ar ziņām. Pīkstieni no tvitera un feisbuka un paziņojumi no *New York Times*. Taču tolaik saziņa vēl nebija tik acumirkliņa, un Šekspīrs netika pārtraukts. Mēs visi paraustījām plecus, un Krāmers turpināja runāt par “Jūliju Cēzaru”. Konspektēdama vēroju, kā tavas labās rokas pirksti neapzināti slīd pāri galda grubuļainajai virsmai. Es uzskicēju tavu ikšķi ar tā aplūzušo nagu un nelīdzeno ienadzi. Tā klade man vēl aizvien kaut kur glabājas – kastē, kas ir piebāzta ar literatūras un mūsdienu civilizācijas lekciju pierakstiem. Esmu pārlicināta, ka tā tur ir.

2

Nekad neaizmirsīšu, ko mēs runājām, izejot no filozofijas auditorijas. Lai arī vārdi nebija nekādi īpašie, šī saruna ir iededzināta manā atmiņā kā daļa no tās dienas. Mēs sākam kāpt lejā pa kāpnēm kopā. Ne gluži kopā, bet viens otram līdzās. Gaiss bija skaidrs, debesis bija zilas – un viss bija mainījies. Mēs tikai to vēl nezinājām.

Cilvēki mums apkārt runāja, cits citu pārkliegdami.

– Dvīņu torņi ir sabrukuši!

– Lekcijas ir atceltas!

– Es gribu nodot asinis. Vai jūs zināt, kur var nodot asinis?

Es pagriezos pret tevi.

– Kas īsti notiek?

– Es dzīvoju Austrumu pilsētiņā, – tu noteici, norādīdams uz kopmītnes pusi. – Iesim noskaidrot. Tu esi Lūsija, vai ne? Kur tu dzīvo?

– Hogena ēkā, – es atbildēju. – Un jā, Lūsija.

– Pricējos iepazīties, Lūsij. Mani sauc Geibriels. – Tu pastiepi roku. Apkārt valdošajā burzmā es to paspiedu un, to

Gaisma, kuru mēs pazaudējām

darot, palūkojos uz tevi. Tava vaigu bedrīte atgriezās. Tavas acis bija spoži zilas. Šajā brīdī pirmoreiz nodomāju: tu esi skaists.

Mēs aizgājām uz tavu kopmītnes istabu un skatījāmies televīziju kopā ar taviem istabas biedriem – Edamu, Skotu un Džastinu. Mēs redzējām, kā cilvēki metas ārā no ēkām, nomelnējušas krāsmatu kaudzes kūp, raidot dūmu signālus pret debesīm, un torņi sagrūst. Postaža mūs apstulbināja. Mēs nolūkojāmies uz redzamo, nespēdami savietot šos stāstus ar savu realitāti. Līdz mūsu apziņai vēl nebija nonākusi doma, ka tas bija noticis mūsu pilsētā, septiņu jūdžu attālumā no vietas, kur sēdējām, ka tie bija cilvēki – īstas cilvēciskas būtnes. Katrā ziņā līdz manējai nebija. Tas likās kaut kas pavisam tāls.

Mūsu mobilie telefoni nedarbojās. Tu izmantoji stacionāro telefonu, lai piezvanītu savai mammai uz Arizonu un pavēstītu, ka tev nekas nekaiš. Es piezvanīju saviem vecākiem Konektikutā, kuri gribēja, lai atgriežos mājās. Viņi pazina kādu, kura meita strādāja Pasaules tirdzniecības centrā, un pagaidām neviens nebija saņēmis no viņas nekādas ziņas. Vēl kādam māsīca bija sarunājusi tikšanos Ziemeļu tornī.

– Ārpus Manhetenas ir drošāk, – mans tēvs teica.
– Un ja nu tur ir izkaisīti Sibīrijas mēra bacīļi? Vai kāds cits bioloģiskais ierocis? Nervu gāze?

Pateicu tēvam, ka metro nedarbojas. Droši vien vilcieni arī nekursēja.

– Es aizbraukšu tev pakal, – viņš sacīja. – Tūlīt pat sēžos automašīnā.

Džila Santopolo

– Man nekas nenotiks, – es viņam teicu. – Esmu kopā ar draugiem. Ar mums viss ir kārtībā. Piezvanišu tev vēlāk. – Tas vēl aizvien likās nereāli.

– Vai zini, – Skots sacīja, kad biju nolikusi klausuli. – Ja es būtu teroristu organizācija, tad uzņemtu bumbu mums.

– Kāda velna pēc? – Edams noprasīja. Viņš gaidīja ziņas no sava tēvoča, kurš strādāja Ņujorkas policijas pārvaldē.

– Es gribu teikt, padomājot par to no akadēmiskā viedokļa... – ierunājās Skots, taču viņš netika tālāk.

– Aizveries, – Džastins noteica. – Nopietni, Skot! Nav īstais laiks.

– Varbūt man vajadzētu iet, – es tev sacīju. Es tevi nemaz nepazīnu. Tikai nupat biju iepazinusies ar taviem draugiem. – Droši vien manas istabas biedrenes netiek gudras, kur esmu pazudusi.

– Piezvani viņām, – tu sacīji, pasniedzams man telefonu. – Un pasaki, ka mēs uzkāpsim uz Vīnes ēkas jumta. Pasaki, ka viņas var tevi satikt tur, ja vēlas.

– Uz kurienu es īsti iešu?

– Kopā ar mani, – tu teici un izklaidīgi nobrauci ar plaukstu pāri manai bizei. Tas bija intīms žests, tāds, kas pieļaujams pēc tam, kad visas personiskās telpas barjeras ir pārkāptas. Tāpat kā ēšana no otra šķīvja bez prasīšanas. Un piepeši es sajutos saistīta ar tevi, it kā tava plauksta man nosmatos nozīmētu kaut ko vairāk par nervozu, nemierīgu pirkstu pieskārienu.

Domāju par šo brīdi pēc daudziem gadiem, kad nolēmu ziedot savus matus un frizieris pasniedza man plasti-